

EURÓPSKA KOMISIA

V Bruseli 23.11.2011
KOM(2011) 795 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**Univerzálna služba v elektronickej komunikácii: správa o výsledkoch verejných
konzultácií a tretieho pravidelného preskúmania rozsahu v súlade s článkom 15
smernice 2002/22/ES**

(Text s významom pre EHP)

{SEK(2011) 1398 v konečnom znení}

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Univerzálna služba v elektronickej komunikácii: správa o výsledkoch verejných konzultácií a tretieho pravidelného preskúmania rozsahu v súlade s článkom 15 smernice 2002/22/ES

(Text s významom pre EHP)

1. ÚČEL OZNÁMENIA

Komisia pri svojom druhom pravidelnom preskúmaní rozsahu univerzálnej služby v elektronických komunikáciách v septembri 2008¹ konzultovala so zainteresovanými stranami viaceré dlhodobé politické otázky. Pred prijatím telekomunikačného balíka v roku 2009 potvrdila Európskemu parlamentu, že táto otázka bude predmetom širokých konzultácií.

Tento dokument obsahuje správu o výsledkoch konzultácií o zásadách univerzálnej služby v elektronickej komunikácii, ktoré prebiehali od marca do mája 2010. Ďalej sa v ňom uvádza tretie pravidelné preskúmanie rozsahu univerzálnej služby podľa článku 15 smernice o univerzálnej službe 2002/22/ES² (ďalej len „SUS“). V neposlednom rade zahŕňa niekoľko úvah o opatreniach, ktoré by členské štáty mali vykonať pri implementácii SUS. K dokumentu je priložený krátky pracovný dokument útvarov Komisie³ so zhrnutím odpovedí z verejných konzultácií.

Pravidlá EÚ o univerzálnej službe v elektronickej komunikácii sa objavili v súvislosti s úplnou liberalizáciou v 90. rokoch 20. storočia. Základnou myšlienkou povinnosti univerzálnej služby (ďalej len „PUS“) je fungovať ako sociálna záchranná sieť tam, kde trhové sily samotné nedokážu zákazníkom poskytnúť finančne dostupný prístup k základným službám, a to predovšetkým zákazníkom, ktorí žijú v odľahlých oblastiach alebo zákazníkom s nízkym príjmom alebo postihnutím. Na splnenie troch cieľov myšlienky záchrannej siete, teda dispozície, finančnej dostupnosti a prístupnosti, je možné uložiť jednému alebo viacerým konkrétno určeným podnikom povinnosť poskytovať uvedené základné služby.

Zodpovedajúco tomu musia členské štáty zabezpečiť, aby všetci koneční používatelia mali na pevnom mieste prístup k hlasovej a dátovej komunikácii vrátane „funkčného prístupu k internetu“, a zároveň minimalizovať narušenia trhu. SUS je neutrálna vzhľadom na technológiu, pomocou ktorej možno služby poskytovať.

V prípadoch, keď PUS predstavuje pre určených poskytovateľov nespravodlivú záťaž, musia sa im vzniknuté čisté náklady kompenzovať. Túto kompenzáciu možno financovať z verejných zdrojov a/alebo z fondu, do ktorého prispievajú trhoví aktéri sektora elektronickej

---

¹ KOM(2008) 572.

² Ú. v. ES L 108, 24.4.2002, s. 51.

³ SEK(2011) 1398.

komunikácie. V súčasnosti 22 členských štátov ustanovuje len financovanie zo sektora⁴, dva majú ustanovenia o financovaní z verejných i sektorových zdrojov a tri členské štáty si zvolili financovanie len z verejných zdrojov.

Viaceré členské štáty využili právo neurčiť žiadneho poskytovateľa PUS, prípadne zmiernili povinnosti týkajúce sa prvkov služby, ktoré už zabezpečuje trh (napr. verejné spoplatnené telefónne automaty a telefónne zoznamy).

Kým SUS z roku 2002 ešte obmedzila „funkčný prístup k internetu“ na úzkopásmový prenos dát⁵, telekomunikačný balík z roku 2009 členským štátom už zabezpečil pružnosť pri prípadnom vymedzení prenosu dát na vnútroštátnej úrovni, ktorý môže zahŕňať širokopásmové rýchlosti⁶. Doteraz právne predpisy, ktoré zahŕňajú do rozsahu povinností vyplývajúcich z PUS aj širokopásmové pripojenie, prijalo Fínsko, Španielsko a Malta.

Európsky parlament 5. júla 2011 prijal uznesenie⁷, v ktorom zdôraznil význam PUS ako záchranej siete pre sociálnu inklúziu.

2. VÝSLEDKY VEREJNÝCH KONZULTÁCIÍ

Cieľom konzultácií bolo preskúmať, či v súčasnom prostredí elektronických komunikácií ovplyvnenom konvergenciou a hospodárskou súťažou existuje potreba revidovať celkovú koncepciu a zásady EÚ týkajúce sa univerzálnej služby. Kľúčovou otázkou bolo, či sa PUS v súvislosti so širokým pásmom má stať proaktívnym nástrojom, a teda zohrať úlohu pri dosahovaní cieľa „zabezpečiť široké pásmo pre všetkých“ alebo či táto otázka má zostať predmetom politických opatrení EÚ a členských štátov a SUS sa má ponechať ako záchrannú sieť. Ďalšie dôležité otázky pri konzultáciách boli koncepcia univerzálnej služby, jej financovanie a flexibilita členských štátov pri jej realizácii.

Z konzultácií vyplynula celá škála názorov, pričom sa nepodarilo dosiahnuť konsenzus vzhľadom na budúcu úlohu PUS pri podpore cieľov EÚ v oblasti širokého pásma. Mnohé zainteresované strany, predovšetkým vlády a vnútroštátne regulačné orgány (NRO) však podporujú jestvujúce zásady a uprednostňujú riešenie, pri ktorom sa zachovávajú kľúčové črty režimu PUS. Zhrnutie ich odpovedí⁸ sa uvádza v sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie.

---

⁴ V Lotyšsku sa zriadenie sektorového fondu odložilo na 1. jún 2013 a medzičasom sa kompenzácia poskytuje z verejných zdrojov.

⁵ Odôvodnenie 8 SUS.

⁶ Odôvodnenie 5 smernice o právach používateľov (SPP), Ú. v. EÚ L 337, 18.12.2009, s.11.

⁷ Uznesenie (P7_TA(2011)0306):
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P7-TA-2011-0306&language=EN>.

⁸ Príspevky zverejnené na stránke:
http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecommlibrary/public_consult.

3. VÝZVY: UNIVERZÁLNA SLUŽBA A ŠIROKÉ PÁSMO

Regulačný rámec EÚ a jej politika otvoreného prístupu podporili konkurencieschopné trhy, vďaka čomu sa zlepšila možnosť výberu pre spotrebiteľov a znížili ceny, a niektoré krajiny EÚ dosiahli na svetovom rebríčku popredné miesta v oblasti širokého pásma. Najväčšia miera zavádzania širokého pásma v EÚ sa zaznamenala v členských štátoch, v ktorých je rozvinutá hospodárska súťaž medzi infraštruktúrami v kombinácii s reguláciou *ex ante* na podporu hospodárskej súťaže na úrovni služieb všade tam, kde nie je možná súťaž medzi infraštruktúrami.

V digitálnej agende pre Európu (ďalej len „DAE“)⁹ sa uvádzajú socio-ekonomické výhody širokého pásma vrátane jeho významu pre účasť na spoločenskom dianí a zamestnanosť. Cieľ vytýčený v DAE pre „základné široké pásmo“ je dostupnosť týchto sietí pre 100 % občanov EÚ do roku 2013. V prípade „rýchleho“ a „ultrarápkeho“ internetu je cieľ zabezpečiť pre všetkých občanov pokrytie s rýchlosťou 30 Mbps do roku 2020 a dosiahnuť podiel 50 % alebo viac domácností s internetom s rýchlosťou viac ako 100 Mbps. Dosiahnutie týchto cieľov si vyžaduje nemalé investície ako súkromných, tak aj verejných aktérov. Komisia na uľahčenie tohto procesu prijala v septembri 2010 „balík opatrení pre širokopásmové pripojenie“, ktorý zahŕňa: i) oznámenie o širokom pásme¹⁰, v ktorom sa ustanovil rámec činností a členským štátom predstavili návrhy, ako dosiahnuť vytýčené ciele, ii) odporúčanie o novej generácii prístupových sietí (NGA)¹¹, v ktorom sa načrtlo regulačné usmernenie na podporu právnej istoty, a teda na podnietenie súkromných investícií, a iii) návrh viacročného programu politiky rádiového frekvenčného spektra¹² s cieľom zlepšiť koordináciu a riadenie spektra v EÚ, a tým uľahčiť rast bezdrôtového širokého pásma.

Okrem toho sú na (spolu)financovanie rozvoja infraštruktúry k dispozícii rozličné politické nástroje vrátane verejného financovania (napr. pôžičky, granty pre verejno-súkromné partnerstvá). Usmernenia o širokom pásme objasňujú¹³, ako možno poskytnúť financovanie z verejných zdrojov na rozvoj širokého pásma v súlade s pravidlami štátnej pomoci v EÚ s cieľom dosiahnuť pokrytie aj v oblastiach, ktoré nie sú z komerčného hľadiska zaujímavé. V programoch štrukturálnych fondov na obdobie 2007 – 2013 sa vyčlenili takmer 2,3 miliardy na infraštruktúru IKT, predovšetkým na širokopásmové siete. Komisia navyše vo finančnom výhlade na obdobie 2014 – 2020 navrhla Nástroj na prepojenie Európy¹⁴ s rozpočtom 9,2 miliardy EUR na podporu investícií v prospech hospodárskej súťaže, granty a zníženie kreditného rizika pre širokopásmové projekty a infraštruktúry digitálnej služby.

Na podporu dopytu sa v DAE plánuje celá škála opatrení vrátane podpory služieb elektronického zdravotníctva, uľahčenia schém udeľovania licencií na online riadenie práv a online dostupnosť audiovizuálneho obsahu¹⁵, ako aj iniciatívy na zabezpečenie digitálnej gramotnosti, zručností a inklúzie. Komisia zastáva názor, že podpora dopytu po

⁹ KOM(2010) 245.

¹⁰ KOM(2010) 472.

¹¹ Ú. v. EÚ L 251, 25.9.2010, s. 35.

¹² KOM(2010) 471.

¹³ Ú. v. EÚ C 235, 30.9.2009, s. 7. V rámci tohto nástroja sa povolilo poskytnutie 3,5 miliardy EUR do konca októbra 2011 na širokopásmové projekty posilňujúce hospodársku súťaž.

¹⁴ KOM(2011) 500.

¹⁵ Pozri aj zelenú knihu o audiovizuálnom obsahu. KOM(2011) 427.

širokopásmových službách bude mať za následok intenzívnejšie zavádzanie širokopásmových sietí, čím sa vyvolá opätovný pozitívny účinok.

Na rozdiel od telefónie v EÚ-15 pred vyše desaťročím, trh so širokopásmovým pripojením v EÚ-27 ešte nedozrel, charakterizuje ho skôr inovácia a dynamický vývoj. Je pravdepodobné, že technologické, konkurenčné a regulačné trendy, napr. znižovanie nákladov bezdrôtových technológií a digitálna dividenda, sa výrazným spôsobom zaslúžia o rozšírenie pokrytia širokým pásmom.

Pevné širokopásmové siete sú v priemere dostupné pre 95,1 % obyvateľstva EÚ, podiel vo vidieckych oblastiach v celej EÚ predstavuje len 82,8 % a len 60 % alebo menej vo vidieckych oblastiach Bulharska, Slovenska, Poľska, Rumunska a Cypru (pozri oddiel 4.1). Náklady na zavádzanie alebo aktualizáciu širokopásmovej infraštruktúry v oblastiach s nedostatočným pokrytím sú značné. V štúdiu, ktorej vypracovanie zadala Komisia¹⁶, sa odhaduje, že celkové čisté náklady v EÚ na zabezpečenie dostupnosti (pokrytie) a finančnej dostupnosti (dotované sociálne tarify) širokopásmového pripojenia¹⁷ s rýchlosťou 2 Mbps na základe PUS sa za päťročné obdobie pohybujú vo výške 13,6 miliardy EUR.

Táto suma podľa uvedenej štúdie znamená približne 2,7 miliardy EUR ročne, čo predstavuje približne 0,69 % obratu celého telekomunikačného sektora v EÚ¹⁸. Podiely v porovnaní členských štátov sa výrazne líšia, pričom vyššie sú v riedko osídlených krajinách, v krajinách s náročnými terénnymi podmienkami alebo menej rozvinutou infraštruktúrou. Najvyšší podiel nákladov je v Rumunsku (4,6 %) a najnižší v Luxembursku (0,08 %). V absolútnom vyjadrení priemerné náklady v EÚ na domácnosť predstavujú približne 14,40 EUR na rok, pričom najvyššie náklady sa zaznamenali v Rumunsku vo výške 30 EUR. Na porovnanie, bežné ročné náklady na domácnosť v siedmich členských štátoch, ktoré zaviedli fondy PUS¹⁹, sa pohybujú vo výške 0,05 EUR až 4,19 EUR.

V telekomunikačnom balíku z roku 2009 sa zohľadnili zvýšené rozdiely medzi krajinami EÚ-27 tým spôsobom, že sa členským štátom umožnilo pružné určovanie rýchlosti prenosu v rámci PUS na základe vnútroštátnych podmienok a zároveň sa povolila možnosť financovať súvisiace čisté náklady z verejných zdrojov a/alebo zo zdroja financovaného príslušným sektorom.

Je však jasné, že ak by sa PUS rozšírilo na široké pásmo na celom území EÚ, potreba financovania zo sektora a „krížových dotácií“ medzi skupinami spotrebiteľov danej krajiny by sa podstatne zvýšila, pričom bremeno pre dotknuté odvetvie a vplyv na spotrebiteľské ceny by boli najväčšie v členských štátoch, ktoré v súčasnosti majú len malé pokrytie širokým

---

¹⁶ Impact of EU Policy options for revision of the universal service provision (Vplyv možností politík EÚ na revíziu ustanovení o univerzálnej službe), Van Dijk Management Consultants et al., október 2010: http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecommm/library/ext_studies/index_en.htm.

¹⁷ Na základe kombinácie pevných a bezdrôtových technológií.

¹⁸ Odhad v štúdiu vychádza z ročného obratu telekomunikačného sektora vo výške 394 miliárd EUR. Vo vzťahu k skutočnému obratu EÚ-27 v roku 2009 (332 miliárd EUR), zdokumentovanému v hodnotiacej tabuľke digitálnej agendy za rok 2011, by čisté ročné náklady predstavovali približne 0,81 % príjmov v telekomunikačnom sektore za rok 2009.

¹⁹ Celkové náklady na PUS v týchto členských štátoch sa pohybujú v rozmedzí 0,5 milióna EUR až 70 miliónov EUR.

pásmom a nízke úrovne príjmov. Okrem toho je s predčasným uvalením povinnosti poskytovať široké pásmo v EÚ alebo na vnútroštátnej úrovni spojené riziko narušenia trhov a zabrzdenia súkromných investícií do širokého pásma. Možno síce očakávať, že telekomunikačné spoločnosti budú investovať do sľubných nových sietí, základnou otázkou však zostáva, či by rozsiahla PUS, ktorou by sa len v záujme sociálnej inklúzie na sektor uvalilo veľké bremeno, bola primeraným a udržateľným prostriedkom, vzhľadom na skutočnosť, že iným súkromným a verejným subjektom a spoločnosti ako celku plynú výhody zo všadeprítomného širokého pásma.

4. TRETIE PRAVIDELNÉ PRESKÚMANIE ROZSAHU UNIVERZÁLNEJ SLUŽBY NA ÚROVNI EÚ

V SUS sa Komisii ukladá povinnosť raz za tri roky preskúmať rozsah univerzálnej služby z hľadiska spoločenských, hospodárskych a technologických trendov, pričom má zohľadniť predovšetkým mobilitu a rýchlosť prenosu. V prílohe V k SUS sa ustanovujú určité hľadiská, ktoré by Komisia mala zvážiť pri svojom rozhodovaní o začlenení určitých služieb do rozsahu univerzálnej služby, a to hlavne:

1. Sú špecifické služby dostupné pre väčšinu používateľov a používa ich táto väčšina a nespôsobí nedostatočná dostupnosť alebo nevyužívanie menšinou spotrebiteľov ich sociálne vylúčenie?
2. Prinesie dostupnosť a používanie špecifických služieb všeobecný čistý prospech všetkým spotrebiteľom, takže verejný zásah je oprávnený za okolností, za ktorých nie sú špecifické služby poskytované verejnosti v bežných komerčných podmienkach?

Okrem toho z odôvodnenia 25 SUS vyplýva, že príslušné služby by na to, aby sa začlenili do rozsahu univerzálnej služby, už mali byť dostupné pre podstatnú väčšinu obyvateľstva. Pri predchádzajúcich preskúmaniach v roku 2005/06 a v roku 2008²⁰ sa dospelo k záveru, že tieto kritéria neboli splnené ani pri mobilite, ani pri širokom pásme, a preto sa rozsah nezmenil.

4.1. Široké pásmo

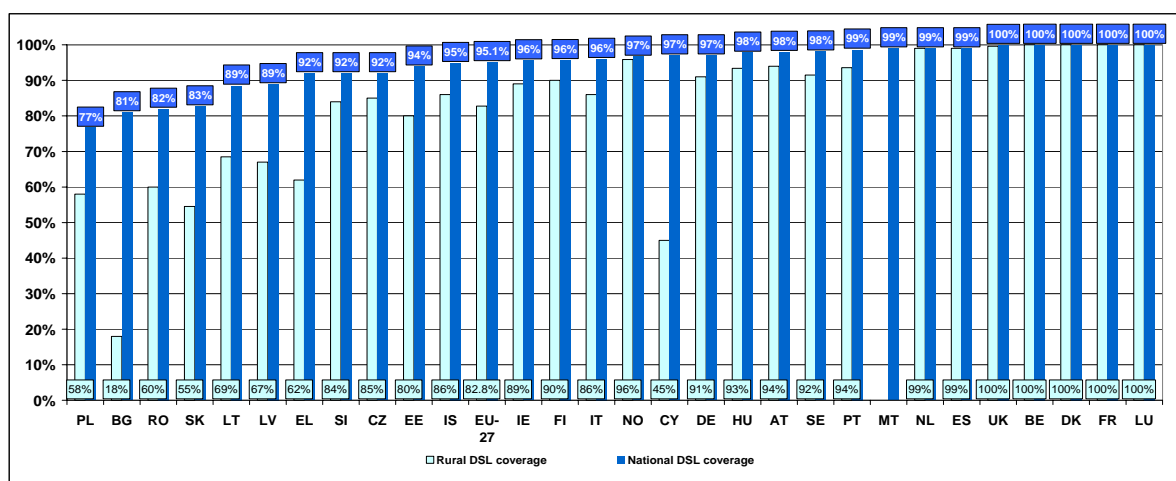
Pevné širokopásmové siete (DSL) boli na konci roka 2010 v priemere dostupné pre približne 95 % populácie EÚ²¹.

---

²⁰ KOM(2005) 203; KOM(2006) 163; pozri aj poznámku pod čiarou 1.

²¹ Vďaka jeho značnému rozšíreniu sa DSL môže využívať ako racionálna zástupná hodnota na monitorovanie dostupnosti pokrytie sieťami s pevným širokopásmovým pripojením. Môžu ho však zabezpečovať aj iné pevné technológie.

Obrázok 1. Pokrytie sieťami s pevným širokopásmovým pripojením v EÚ uvedené ako % podiel obyvateľov, rok 2010

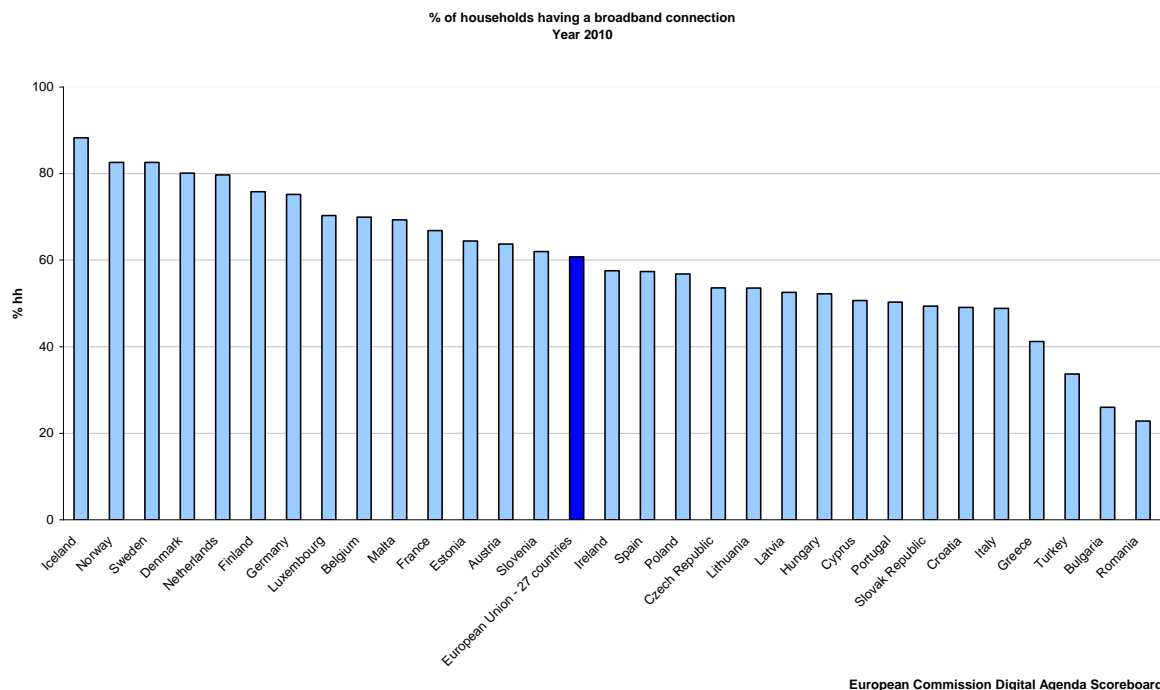
Zdroj: IDATE, 2010

Na začiatku roka 2011 bolo v EÚ približne 133 miliónov pevných a 36 miliónov mobilných širokopásmových pripojení, čo je dôkazom skutočnosti, že mobilná sféra významnou mierou prispieva k intenzívnejšiemu zavádzaniu širokého pásma.

V súčasnosti má prístup k internetu v EÚ 70 % domácností a 61 % má drôtové alebo bezdrôtové širokopásmové pripojenie²². Miera využívania širokého pásma v jednotlivých členských štátoch sa však badateľne líši. Zavádzanie širokého pásma sa pohybuje v rozpätí od 23 % domácností v Rumunsku a 26 % domácností v Bulharsku až po 80 % v Holandsku a Dánsku a 83 % v Švédsku.

²² Tieto údaje o rozšírení v domácnostiach sú založené na prieskume Eurostatu o IKT v domácnostiach a zahŕňajú domácnosti s minimálne jedným členom vo veku 16 – 74 rokov (http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/scoreboard/library/index_en.htm).

Obrázok 2. Rozšírenie širokého pásma v domácnostiach, percentuálny podiel domácností v EÚ, rok 2010²³

Hraničná hodnota využívania širokopásmového pripojenia (jednoduchou) väčšinou spotrebiteľov je teda na úrovni domácností v EÚ dosiahnutá, nie je to však ešte „podstatná väčšina obyvateľstva“, ako sa vyžaduje v odôvodnení 25 SUS. Okrem toho vzhľadom na citeľné rozdiely medzi krajinami pri zavádzaní širokého pásma a na skutočnosť, že miera jeho zavádzania v 5 členských štátoch je nižšia ako 50 %, náklady na celoeurópsku PUS vzťahujúcu sa na širokopásmové pripojenie by v dotknutých členských štátoch museli v neprimeranej miere znášať poskytovatelia telekomunikácií a v konečnom dôsledku spotrebiteľia. Z údajov prieskumu²⁴, ktorý zahŕňal domácnosti s obyvateľmi vo veku 75 alebo vyššom, vyplýva, že miera zavádzania v 12 členských štátoch je nižšia ako 50 %. Náklady na zabezpečenie univerzálneho širokopásmového pokrytia by boli mimoriadne vysoké v riedko osídlených krajinách a v krajinách s náročnými terénnymi podmienkami a/alebo menej rozvinutou infraštruktúrou. Ako sa uviedlo, priemerné náklady na domácnosť v Rumunsku predstavujú s veľkou pravdepodobnosťou viac ako dvojnásobok priemeru v EÚ. Preto by zahrnutie prístupu k širokému pásmu do rozsahu univerzálnej služby na úrovni EÚ v tejto fáze nespĺňalo druhé kritérium v SUS, teda kritérium zaručenia všeobecných čistých výhod pre všetkých európskych spotrebiteľov.

²³ Údaje za Spojené kráľovstvo za rok 2010 nie sú dostupné, údaj za rok 2009 bol 69,5 %.

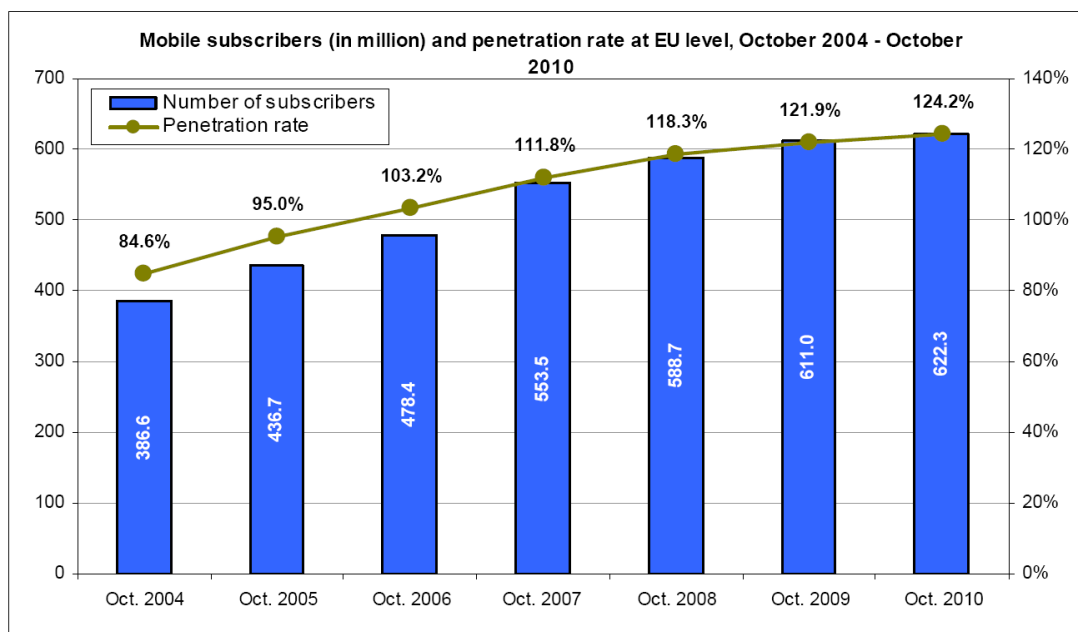
²⁴ Špeciálny prieskum Eurobarometra 362: http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/scoreboard/docs/pillar/studies/eb_ecomm/final_reports/reporteb751sp362infoecommunications_en_final.pdf.

4.2. Mobilita

Mobilné siete pokrývajú vyše 95 % obyvateľstva EÚ na základe vnútroštátnych povolení na poskytovanie mobilných služieb²⁵. Celková miera rozšírenia používania mobilných sietí v októbri 2010 dosiahla 124,2 %.

Obrázok 3. Počet používateľov mobilných sietí a miera ich rozšírenia na úrovni EÚ, 2004 - 2010

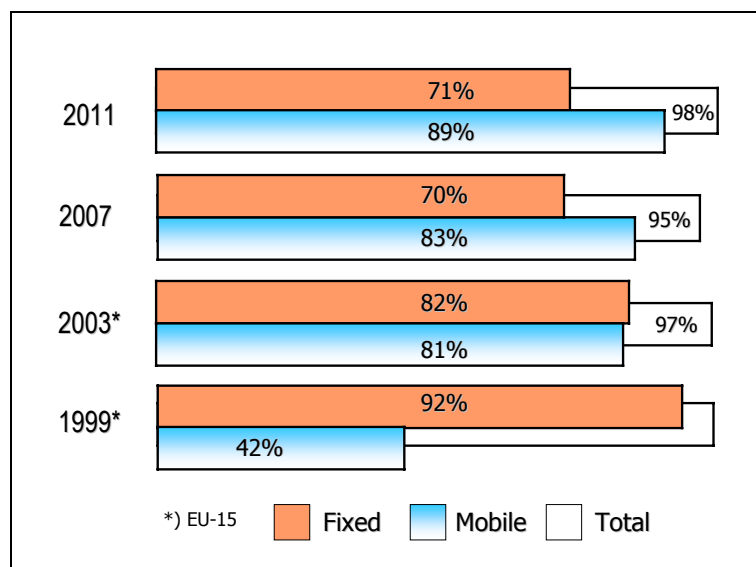
Zdroj: Hodnotiaca tabuľka digitálnej agendy 2011 – ukazovatele trhu s elektronickou komunikáciou

89 % domácností v EÚ využíva mobilné a 71 % pevné telefónne siete, čo znamená, že 98 % všetkých domácností EÚ má prístup k telefónnej sieti.

²⁵

KOM(2005) 203.

Obrázok 4. Prístup k telefonickému spojeniu v domácnosti, % domácností v EÚ, 1999 – 2011

Zdroj: Prieskumy v oblasti elektronických komunikácií v domácnostiach, júl 2011

Pokiaľ ide o finančnú dostupnosť, priemerná mesačná cena nízkej spotreby (predplatená i na základe následnej faktúry) mobilných služieb v EÚ v roku 2010 dosiahla 9,07 EUR, čo je približne 30 % pokles oproti roku 2006²⁶.

Od posledného preskúmania sa zaznamenalo intenzívnejšie zavádzanie mobilných služieb a klesajúci trend ich cien. Potvrdila sa tak analýza z predchádzajúcich preskúmaní, že výsledkom konkurenčného poskytovania mobilnej komunikácie je rozšírený a finančne dostupný prístup k týmto službám pre zákazníkov, takže neexistuje riziko sociálneho vylúčenia. Kritériá na zahrnutie mobility do rozsahu univerzálnej služby na úrovni EÚ preto nie sú splnené, čo však nevyklučuje možnosť využívať bezdrôtovú technológiu na poskytovanie pevného pripojenia v rámci PUS.

Komisia bude naďalej monitorovať osobitné potreby ľudí s postihnutím vrátane konkrétnych problémov súvisiacich so službami mobilnej telefónie²⁷ a svoje zistenia uvedenie v najbližšom preskúmaní.

5. VYHLIADKY DO BUDÚCNOSTI

Členské štáty by vzhľadom na objem sumy potrebnej na zabezpečenie pokrytia širokopásmovým pripojením v rámci PUS a na možný vplyv na odvetvie a spotrebiteľov mali pozorne analyzovať otázku, či vnútroštátne podmienky umožňujú rozšírenie PUS aj na široké pásmo, pričom by mali zohľadniť aj riziko sociálneho vylúčenia, ako aj možné narušenia hospodárskej súťaže a neprimerané zaťaženie sektora.

²⁶ Report on Telecoms Price Developments from 1998 to 2010 (Správa o vývoji cien telekomunikácií v období 1998 až 2010), Teligen, Strategy Analytics Ltd, december 2010.

²⁷ www.eaccessibility-monitoring.eu; prebiehajúci pilotný projekt EK Reach112 o dostupných alternatívach tradičnej hlasovej telefónie (www.reach112.eu).

Komisia sa vzhľadom na riziko rozdielnych koncepcií realizácie SUS a možné finančné dôsledky pre daný sektor domnieva, že na zabezpečenie realizácie v súlade s dôsledne uplatňovanými zásadami je potrebné poskytnúť ďalšie usmernenie, pričom treba zohľadniť rôzne štádiá rozvoja trhov v členských štátoch. Takéto usmernenie pomôže vyriešiť riziko sociálneho vylúčenia a zároveň zabrániť uvaleniu nadmerného bremena na sektor.

Zároveň je to reakcia na žiadosť o objasnenie, ktorú Komisii adresovali strany zúčastnené v konzultačnom procese, aj na výzvu Európskeho parlamentu, aby Komisia „predložila usmernenia pre čo najlepšie uplatňovanie a vykonávanie revidovanej SUS, čím sa predíde deformáciám trhu a zároveň sa umožní členským štátom prijať ustanovenia, ktoré najlepšie zodpovedajú ich vnútroštátnym okolnostiam²⁸“.

Komisia zastáva názor, že dôsledná realizácia PUS si vyžaduje jednotnú koncepciu kritérií na vymedzenie „funkčného prístupu k internetu“ s rýchlosťou, akú poskytuje širokopásmové pripojenie, mechanizmov určovania poskytovateľov, financovania a opatrení pre konečných používateľov s postihnutím. Plánuje tematizovať tieto otázky v rámci ďalších diskusií s členskými štátmi, Európskym parlamentom a inými zainteresovanými stranami.

- *Rozsah PUS v vzťahu k „funkčnému prístupu k internetu“ s rýchlosťou širokopásmového pripojenia²⁹*.

Členským štátom by pri zvažovaní možnosti vymedziť na vnútroštátnej úrovni pripojenie k sieti, ktoré umožňuje „funkčný prístup k internetu“ s rýchlosťou širokopásmového pripojenia mohol pomôcť súbor jednotných kritérií, ktoré by vychádzali z kritérií na zmenu rozsahu smernice o univerzálnej službe na úrovni EÚ³⁰, aby sa zabezpečila jednotnosť a minimalizovali narušenia trhu a zároveň dosiahol cieľ zabrániť sociálnemu vylúčeniu.

Napríklad, členským štátom by sa mohla adresovať požiadavka, aby vypracovali predbežné posúdenie vplyvu takeého rozhodnutia, ktoré by mohlo zahŕňať posúdenie celkového zavádzania širokého pásma na vnútroštátnej úrovni vyjadrené v percentuálnom podiele domácností so širokopásmovým pripojením a percentuálnom podiele domácností, ktoré majú k dispozícii širokopásmové pripojenie s rýchlosťou rovnou minimálnej plánovanej rýchlosti alebo vyššou rýchlosťou.

Na vyhovie požiadavke v odôvodnení 25 SUS, podľa ktorej by dotknuté služby mali byť dostupné pre „podstatnú časť populácie“, by sa mohli uplatňovať určité hraničné hodnoty na základe ktorých by sa určilo, či sa dosiahol požadovaný kritický objem zavádzania širokého pásma. Komisia sa domnieva, že v tejto fáze by členské štáty mohli požiadať, aby zvažili zahrnutie širokopásmových pripojení do PUS v prípade, ak dotknutú rýchlosť prenosu dát využíva na vnútroštátnej úrovni (i) aspoň polovica domácností a (ii) minimálne 80 % domácností so širokopásmovým pripojením³¹.

---

²⁸ Pozri poznámku pod čiarou 7.

²⁹ Pozri vysvetľujúci dokument (COCOM10-31), ktorý komunikačnému výboru predložili útvary Komisie.

³⁰ Článok 15, príloha V a odôvodnenie 25 SUS.

³¹ Podľa štúdie (poznámka pod čiarou 16), v súčasnosti v priemere 80 % účastníkov s pevným širokopásmovým pripojením má rýchlosť širokého pásma vyššiu ako 2 Mbps.

Členským štátom by sa mohlo tiež odporučiť, aby v procese prijímania rozhodnutia vytýčili svoje konkrétne sociálne a hospodárske ciele a žiadané výsledky. Medzi ne by mohli patriť posúdenia:

- očakávanej dostupnosti širokopásmového pripojenia na trhu bez verejného zásahu,
- sociálnych a hospodárskych nevýhod, ktoré by vznikli osobám bez prístupu k širokopásmovému pripojeniu vrátane konečných používateľov s postihnutím,
- nákladov verejného zásahu prostredníctvom PUS a porovnanie týchto nákladov s nákladmi iných koncepcií,
- výhod verejného zásahu a jeho vplyvu na hospodársku súťaž, narušenia trhu a širšie politické ciele.

Zasahovalo by sa teda len v prípade, ak by celkové výhody prevýšili celkové náklady.

- *Spoločná koncepcia určovania poskytovateľov*

Stanovenie najvhodnejšieho mechanizmu určovania poskytovateľov univerzálnej služby by mohlo pomôcť minimalizovať narušenia trhu a zvýšiť efektívnosť. Požiadavky na územné pokrytie stanovené už na začiatku procesu určenia poskytovateľov by mohli neopodstatnene obmedziť počet oprávnených podnikov. Rovnako mechanizmus určovania poskytovateľov, ktorý členským štátom umožní zväziť všetky technické možnosti na poskytovanie univerzálnej služby, bude s najväčšou pravdepodobnosťou mať najefektívnejšie výsledky z hľadiska nákladov.

Neopodstatnene dlhá alebo časovo neobmedzená lehota na určenie poskytovateľa môže tiež *a priori* viesť k neurčeniu iných poskytovateľov³². Transparentnosť a nediskrimináciu možno napríklad podporiť obmedzenou lehotou na určenie poskytovateľa PUS (ako príklad slúži Grécko a Poľsko). Dôkladné posúdenie potenciálnych možností (vrátane všetkých dostupných technológií) a ich vplyvov pomôže identifikovať najefektívnejšie prostriedky poskytovania univerzálnej služby, ktorých výsledkom môže byť častejšie určovanie alternatívnych operátorov (príkladom je Estónsko) alebo určenie viac ako jedného podniku (napríklad v Českej republike a vo Francúzsku). Aby sa zabránilo diskriminácii, určovanie poskytovateľa by mali regulovať určité pravidlá – nemalo by trvať dlhšie, ako je potrebné na získanie príslušných investičných nákladov, a nemalo by presiahnuť maximálnu lehotu (napríklad 10 rokov).

- *Dôsledné koncepcie výpočtu čistých nákladov na poskytovanie univerzálnej služby*

Kľúčový význam pre nákladovú efektívnosť a rovnaké podmienky pre všetkých operátorov v EÚ majú koncepcie, ktorými sa riadia vnútroštátne orgány pri výpočte čistých nákladov na poskytovanie univerzálnej služby. Vyššia efektívnosť by sa mohla dosiahnuť stanovením metodologickej koncepcie výpočtu čistých nákladov na PUS pred postupom určenia poskytovateľa a verejnou konzultáciou o nej. Výpočet konkrétnych čistých nákladov spojených s každým určeným podnikom by takisto pomohol zabezpečiť transparentnosť

---

³² C-154/09 Komisia v Portugalsko.

a presnosť. Súdny dvor určil konkrétne prvky, ktoré je potrebné zohľadniť pri posúdení nemateriálnych výhod plynúcich z PUS. Mali by sa určiť v súlade s výpočtami používanými pri hodnotení podnikov a zahŕňať napr. : všadeprítomnosť, vplyv na životný cyklus, výhody uvádzania na trh/predaja/reklamy, povest' značky, lojálnosť a uznanie/reputácia podniku, výhody plynúce z poskytovania iných služieb na obchodnom základe, prístup k údajom účastníka, ako aj informácie o technických a obchodných výhodách vyplývajúcich z väčšieho rozšírenia siete. Je mimoriadne dôležité objasniť aj zásady, ktoré majú uplatňovať vnútroštátne orgány pri posudzovaní otázky, či PUS predstavuje nespravodlivú záťaž pre poskytovateľa³³. V tomto ohľade by NRO mali preskúmať všetky relevantné charakteristiky každého určeného podniku, napríklad technické a hospodárske charakteristiky zariadení, ktoré podnik používa na poskytovanie univerzálnej služby, jeho hospodársku a finančnú situáciu a jeho trhový podiel³⁴.

- *Financovanie*

Všetky mechanizmy financovania univerzálnej služby zo zdrojov sektora musia byť transparentné, objektívne, primerané a nediskriminačné a ich cieľom musí byť minimalizácia narušania hospodárskej súťaže a používateľského dopytu³⁵.

Financovanie PUS zo zdrojov získaných všeobecným zdaňovaním môže byť vnímané ako menej narúšajúce trh než financovanie zo zdrojov sektora, pretože presnejšie zodpovedá všeobecnej podstate vyplývajúcej sociálnych a hospodárskych výhod a schopnosti spotrebiteľov uhrádzať platby. Fínsko, Švédsko a Česká republika ustanovili uhrádzanie týchto nákladov výlučne z verejných zdrojov, zatiaľ čo Malta a Portugalsko povolili kombináciu financovania z verejných zdrojov a zdrojov sektora.

Vzhľadom na možné vyššie náklady na PUS, ktorá by sa rozšírila aj na širokopásmové pripojenia, členské štáty môžu zvážiť primeranú kombináciu financovania poskytovania univerzálnej služby z verejných zdrojov i zdrojov zo sektora.³⁶ Viaceré krajiny práve túto možnosť zvažujú.

Rovnako by mohli určiť aj hranicu príspevkov telekomunikačných operátorov do kompenzačného fondu sektora.

Tieto hranice by mohli mať dvojakú podobu. Po prvé, ako sa uvádza v článku 13 ods. 3 SUS, členské štáty sa môžu rozhodnúť nevyžadovať príspevky od podnikov, ktorých vnútroštátny obrat nedosahuje stanovenú hraničnú hodnotu (hraničná hodnota *de minimis*). Toto ustanovenie využíva viacero členských štátov. Spoločná hraničná hodnota *de minimis* by sa mohla uplatňovať vzhľadom na príjmy dotknutých operátorov. Mohla by sa určiť buď ako pevná peňažná suma (napr. 5 miliónov EUR) alebo ako percentuálny podiel vnútroštátneho obratu celého sektora.

---

³³ V súlade s článkom 12 SUS.

³⁴ C-222/08 Komisia vs. Belgicko, C-389/08 Base NV a iní v Ministerraad.

³⁵ Pozri článok 13 ods. 3 SUS a článok 6 ods. 1 smernice 2002/77/ES.

³⁶ Financovanie PUS musí za každých okolností byť v súlade s pravidlami štátnej pomoci.

Po druhé, s cieľom dodržať zásadu proporcionality výslovne uvedenú v článku 13 ods. 3 SUS a článku 6 ods. 1 smernice 2002/77/ES, viaceré členské štáty uznali za vhodné stanoviť strop jednotlivých príspevkov operátorov. Môže sa stanoviť maximálna spoločná hraničná hodnota príspevkov jednotlivých operátorov, pričom čisté náklady by sa vyrovnávali financovaním z verejných zdrojov. Túto hraničnú hodnotu možno vyjadriť ako percentuálny podiel ročného vnútroštátneho obratu operátora z poskytovania elektronických komunikačných sietí a služieb. Percentuálny podiel by sa mohol pohybovať v určitom rozmedzí (napr. od 0,40 do 0,65 % ročného obratu) tak, aby zodpovedal očakávaným nákladom efektívneho operátora na poskytovanie PUS vrátane širokopásmového pripojenia, ale neprevyšoval skutočné čisté náklady na poskytovanie PUS v danej krajine. Celý rad členských štátov už vo svojej vnútroštátnej legislatíve stanovil maximálny strop jednotlivých príspevkov určený v závislosti buď od hrubého, alebo od čistého zisku.

- Opatrenia pre konečných používateľov s postihnutím

Členské štáty by vzhľadom na posilnené ustanovenia v revidovanej SUS týkajúce sa konečných používateľov s postihnutím bolo možné motivovať, aby pri zostavovaní svojich vnútroštátnych PUS v súlade so zásadou zabezpečenia rovnosti prístupu náležitým spôsobom zohľadnili potreby takýchto používateľov.

6. ZÁVERY

Komisia v súčasnosti nevníma potrebu zmeniť základnú koncepciu a zásady univerzálnej služby ako nástroja na boj proti sociálnemu vylúčeniu. V tejto fáze by na úrovni EÚ nebolo vhodné zahrnúť do nej mobilitu ani povinnosť širokopásmového pripojenia s určitou rýchlosťou prenosu dát.

Z telekomunikačného balíka z roku 2009 členským štátom vyplýva možnosť v súlade so zásadou subsidiarity vymedziť primeranú rýchlosť prenosu dát sieťových pripojení, ktorými sa poskytuje „funkčný prístup na internet“ na základe vnútroštátnej situácie. Základný prístup k širokopásmovému pripojeniu teda môže v odôvodnených prípadoch byť súčasťou PUS na vnútroštátnej úrovni, predovšetkým tam, kde trhové sily, nástroje politiky a iné nástroje financovania nevedli k univerzálnemu pokrytiu širokopásmovými pripojeniami. Na minimalizáciu narušenia trhu by členské štáty pri zabezpečovaní dostupnosti širokopásmových pripojení mali v plnej miere využívať na verejný zásah iné nástroje ako PUS. Majú teda možnosť, ale nie povinnosť, zahrnúť prístup k širokopásmovému pripojeniu do rozsahu svojej vnútroštátnej PUS.

Existuje však riziko, že rozdielne vnútroštátne koncepcie realizácie PUS v oblasti širokopásmového pripojenia by mohli narušiť trhy a zaťažiť sektor nadmerným bremenom.

Komisia zastáva názor, že v otázke širokého pásma by bolo vhodné pri uplatňovaní príslušných ustanovení SUS postupovať rovnako. Vďaka tomu budú úpravy PUS efektívnejšie a bude jednoduchšie predvídať vývoj v sektore, takže z investícií a hospodárskej súťaže na digitálnom jednotnom trhu budú plynúť výhody spojené s inováciou, väčším výberom pre zákazníkov a finančnou dostupnosťou. Komisia vzhľadom na toto oznámenie otvorí diskusiu s členskými štátmi, Európskymi parlamentom a inými zainteresovanými stranami.

Rovnako, po preskúmaní rôznych možností, predloží v prvom štvrtroku 2012 návrhy s cieľom zabezpečiť pre používateľov s postihnutím do roku 2015 úplnú dostupnosť webových stránok verejného sektora a webových stránok poskytujúcich základné služby.

Očakáva sa, že význam prístupu k širokopásmovému pripojeniu pre európskych občanov porastie. Jeho zahrnutie do PUS na úrovni EÚ by síce bolo predčasné, Komisia však plánuje naďalej monitorovať rozvoj na trhu so širokopásmovým pripojením vrátane jeho sociálnych aspektov. Pozorované trendy zohľadní pri ďalšom preskúmaní rozsahu univerzálnej služby.